

Fremsat den 19. marts 2025 af Pia Kjærsgaard (DF), Alex Ahrendtsen (DF), Mikkel Bjørn (DF), Peter Kofod (DF), Morten Messerschmidt (DF), Mette Thiesen (DF) og Nick Zimmermann (DF)

Forslag til folketingsbeslutning om at indføre en dansk sproglov

Folketinget pålægger regeringen at fremsætte et forslag til en dansk sproglov. Formålet er at sikre en sammenhængende dansk sprogkurs, der bidrager til at styrke og udvikle det danske sprog som et helt og samfunds bærende sprog.

Loven skal modvirke, at det danske sprog lider tab af betydning. Gennem loven skal det sikres, at det danske sprog bruges i flest mulige sammenhænge og ikke viger for engelsk m.v. inden for forskning og alle former for uddan-

nelse fra 0. klasse til ph.d.-niveau, i erhvervslivet og i den offentlige forvaltning.

Sproglovens primære holdepunkter er de anbefalinger, som er blevet fremlagt gennem årene af Sprogudvalget og Dansk Sprognævn, ligesom der kan skeles til anvisningerne i dette beslutningsforslag.

Bemærkninger til forslaget

Indledning

Beslutningsforslaget er en delvis genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 13, folketingsåret 2012-13.

Det danske sprog er kernen i vores nationale identitet og kultur. I en stadig mere globaliseret verden står dansk over for udfordringer fra mere udbredte sprog, især engelsk. Globaliseringen har medført en stigende indflydelse fra engelsktalende lande, hvilket i den grad truer det danske sprogs stilling i både det offentlige og det private rum. I dag kommer fremmedsprogenes indflydelse mange steder fra. De yngre generationer er gennem snart hele deres opvækst og formative år blevet eksponeret for engelsksproget indhold i form af bl.a. amerikanske serier og det indhold, der findes på internettet og på digitale platforme såsom YouTube.

For at sikre dansk som et komplet og samfundsbærende sprog er det afgørende at udforme en sammenhængende sprogpolitik, der styrker brugen af det danske sprog.

Gennem de sidste 20 år har der været flere forsøg på at vedtage en dansk sproglov, der kan erstatte mange års passiv sprogpolitik med en mere aktiv tilgang. På trods af gentagne hensigtserklæringer og forslag fra forskellige partier er det endnu ikke lykkedes at finde et flertal i Folketinget for en sådan lov. Dansk Folkeparti har gennem årene fremsat flere beslutningsforslag med det formål at styrke og udvikle det danske sprog som et komplet og samfundsbærende sprog, men har mødt modstand fra de øvrige partier.

Nærværende beslutningsforslag bygger på erfaringerne fra de sidste to årtiers debat og søger at adressere de udfordringer, der hidtil har hindret vedtagelsen af en sammenhængende sprogpolitik. Formålet er at sikre det danske sprogs fremtid som et komplet og samfundsbærende sprog og at implementere konkrete tiltag, der kan vende den nuværende udvikling uden at afskære Danmark og det danske folk fra de goder, som beherskelsen af fremmedsprog også muliggør.

Baggrund

Gennem årene har flere rapporter og udredninger påpeget risikoen for domænetab for dansk sprog. I 2001 påpegede sprogforskeren Pia Jarvad i sin udredning »Det danske sprogs status i 1990'erne med særligt henblik på domænetab«, at dansk var ved at uddø som videnskabeligt sprog (Dansk Sprognævn, 2001). Dansk Sprognævn har gentagne gange anbefalet en aktiv sprogpolitik for at modvirke denne udvikling, bl.a. i 2003, hvor nævnet publicerede en 4-punkts-plan benævnt »Dansk Sprognævns forslag til retningslinjer for en dansk sprogpolitik« (Dansk Sprognævn, 2003). Derudover udgav nævnet et notat om dansk sprogpolitik i 2007, og dette arbejde blev videreudviklet og opdateret i 2012 og omdeles på dette forslag i forbindelse med fremsættelsen (»Notat om dansk sprogpolitik«, Dansk Sprognævn, 2007. »Dansk sprogs status«, Dansk Sprognævn, 2012).

Trods disse advarsler har politiske uenigheder og manglende konsensus blandt fagfolk og politikere hindret ved-

tagelsen af en sproglov. Langt størstedelen af lande i verden anerkender ét eller flere sprog som deres officielle sprog. Danmark afviger altså hvad dette angår, idet vi intet officielt sprog har.

Mange politikere har et liberalt forhold til sprogudvikling og er modstandere af restriktive sproglove. En del udtryk og vendinger finder endda sit udspring i den politiske og journalistiske verden, hvorfra de gennem massemedierne udbredes. Begejstringen for fremmedsprog hos disse mennesker er stor. Radikale Venstre foreslog f.eks. i 2006, at engelsk skulle være officielt andetsprog i Danmark. Dette var til stor begejstring for erhvervslivet, hvor i hvert fald en vis andel ser på sproget som et praktisk anliggende. Imod kæmpede bl.a. Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti. Et af de eksempler, som ansporede Dansk Folkepartis daværende ordfører på området, Søren Krarup, til at tage sagen op var, at en ansat på et dansk universitet havde kontaktet ham. Den ansatte kunne ikke søge en videnskabelig stilling på Aarhus Universitet på dansk! (»Kronik: Kampen om det danske sprog«, Søren Krarup, www.berlingske.dk, den 19. januar 2009). En gennemgang af stillingsopslag på Københavns Universitet og Aarhus Universitet i februar 2025 viser, at der stort set alene er engelsksprogede opslag, dog findes danske opslag inden for fagene dansk og skatteret. Selv en videnskabelig assistent, der vil arbejde med arkæologi og indførelsen af kristendommen i Danmarks senvikingetid må søge en stilling på engelsk, selv om det er et krav, at personen skal være i stand til at beherske flydende dansk skriftligt. Det viser et konkret stillingsopslag fra Aarhus Universitet (»Research assistant in archaeology (fixed-term contract)«, au.dk, ansøgningsfrist den 28. februar 2025).

Bestræbelserne fra Dansk Folkepartis side i slutningen af 00'erne endte via beslutningsforslag nr. B 56, folketingsåret 2006-07 med nedsættelsen af et udvalg, som udgav en lang rapport benævnt »Sprog til Tiden – Rapport fra Sprogudvalget« (Kulturministeriet, 2008). Også i denne rapport er der inspiration at finde, som stadig er interessant og relevant for vor tids udfordringer med sproget.

I 2013 fremsatte Alex Ahrendtsen fra Dansk Folkeparti et opdateret beslutningsforslag, hvor han gjorde status på debatten om en sproglov (beslutningsforslag nr. B 13, folketingsåret 2012-13). Af forslaget fremgår det, bl.a.:

»Der har ved forskellige lejligheder fra mange sider været udtrykt ønske om en styrkelse af det danske sprog gennem en egentlig sprogpolitisk indsats. Folketinget gennemførte den 20. marts 2003 en sprogpolitisk debat (Folketingsåret 2002-03, forespørgsel nr. F 35), der tog afsæt i ønsket om at styrke og udvikle det danske sprog, så det i fremtiden kan bevare sin kulturbærende opgave. I den tidligere regerings (Kulturministeriets) sprogpolitiske redegørelse, som blev forhandlet den 23. januar 2004 (Folketingsåret 2003-04, redegørelse nr. R 8) var for første gang forsøgt udformet en klart erklæret dansk sprogpolitik, der betoner, at »dansk også i fremtiden skal være et komplet og samfundsbærende

sprog, som kan bruges til at udtrykke tanker og idéer om alle sider af tilværelsen«. Et nøgleord i redegørelsen er parallelsprogligheden, der betoner behovet for en strategi, hvor dansk skal styrkes, uden at det går ud over engelsk eller andre relevante fremmedsprog. I 2009 blev der bevilget 1 mio. kr. i 3 år til at iværksætte en sprogkampagne, der skal højne danskernes sprogglæde. I 2009 besluttede Folketinget, at regeringen hvert andet år udarbejder et sprogbarometer om udviklingen i undervisningssproget på universiteterne og sammenhængen med arbejdsmarkedet. Desuden blev det samme år besluttet at undersøge fordele og ulemper ved et dansk terminologicenter, der kan understøtte udviklingen af fagsprog og sikre videndeling indbyrdes mellem forskningssteder og det omgivende samfund. Mange offentlige og private virksomheder har i de senere år lavet sprogpoltiske tiltag, og arbejdet i Dansk Sprognævn og nævnets forskellige tiltag og udspil følges med stor opmærksomhed overalt. I en redegørelse i 2004 til Folketinget fra Undervisningsministeriet og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling om »Styrket internationalisering af uddannelserne« fremgik det, at den tidligere regering ville »sætte fokus på øget brug af engelsk som undervisningssprog i de vidergående uddannelser« (Folketingsåret 2003-04, redegørelse nr. R 14 side 12). Det Radikale Venstre fremlagde i 2002 et sprogpoltisk udspil: »Politik for det danske sprog«, der ville styrke dansk, bl.a. ved initiativer mod truende tab af overherredømme, for kun fire år senere – i august 2006 – at gå den modsatte vej med et forslag om, at alle danskere skal have både dansk og engelsk som modersmål (»OverskudsDanmark – en global strategi for det kreative Danmark.«).

På trods af at man skulle tro, at dansk er en af de få ting, der samler og forener alle danskere, så var det altså alene Dansk Folkeparti, der stemte for vedtagelsen af beslutningsforslaget og intentionen om at forberede en sproglov med henblik på at sikre det danske sprog.

I 2016 forsøgte Dansk Folkeparti igen at sætte det danske sprog på dagsordenen ved at fremsætte beslutningsforslag nr. B 167 i folketingsåret 2015-16. Denne gang ved en ualmindelig fremsynethed, der havde til hensigt at sikre det danske sprog i den digitale tidsalder gennem nedsættelsen af et sprogteknologisk udvalg. Det viste sig, at der var stor opbakning til den idé i Folketinget, og det endte med, at udvalget blev nedsat året senere, for endelig at begynde sit arbejde den 1. januar 2018. Blot et år senere udvidede den daværende regering indsatsen med initiativet »fælles dansk sprogresource«, hvor der blev afsat 30 mio. kr. til at udvikle en fælles dansk sprogresource, som både offentlige og private kan bruge frit til at udvikle gode løsninger og styrke forskning med kunstig intelligens på dansk (»Dansk sprogresource skal booste virksomheders og myndigheders brug af kunstig intelligens«, fn.dk, den 13. marts 2019).

Også andre lande har haft en lignende debat i kølvandet på det engelske sprogs indtog. I Frankrig findes der en såkaldt Toubonlov opkaldt efter Jacques Toubon, der var kulturminister, da blev loven vedtaget. Grundlæggende forpligtes det offentlige til at kommunikere på fransk, ligesom der stilles nogle krav til brugen af fransk i radio og tv. Debatten er

heller ikke død i Norden. Således vedtog Sverige en sproglov i 2009, som bl.a. stiller krav til, at myndighederne skal kommunikere enkelt og forståeligt, mens Island vedtog en sproglov i 2011, som skulle gøre op med de værste tidsler af fremmedord. Norge vedtog i 2021 en omfattende sproglov, som har til formål at fremme brugen af klart sprog i det offentlige og en lang række andre formål.

Forslag til elementer i en kommende lov

Til brug for det videre arbejde har forslagsstillerne nedenstående forslag til udarbejdelsen af en sproglov. Der er desuden omdelt et bilag til beslutningsforslaget, der indeholder yderligere forslag til principper, der kan indarbejdes i dansk sprogpoltik.

Formål

Formålet med en sproglov i Danmark er at sikre det danske sprog institutionel og langvarig støtte og:

- sikre dansk som det officielle sprog i Danmark
- styrke brugen af dansk i offentlige institutioner, uddannelser og medier
- fremme brugen af korrekt dansk i det offentlige rum
- sikre social samhørighed gennem brugen af ét sprog
- styrke undervisningen i dansk på alle niveauer
- begrænse unødvendig import af engelske og amerikanske udtryk
- udarbejde principper for den danske sprogpoltik og
- støtte dansk i de domæner med størst fremmed indflydelse, herunder i form af støtte til at udvikle danske korpusser, databaser m.v. til brug i teknologisektoren.

1. Dansk som officielt sprog

Det danske sprog skal fastslås som det officielle sprog i Danmark gennem vedtagelse af en sproglov. Danmark har ikke nogen sproglov, som fastslår det danske sprogs officielle status. Dansk nævnes heller ikke i nogle af de vigtigste love her i landet: Hverken grundloven, folkeskoleloven, universitetsloven eller loven om folkekirken fastslår det danske sprog som vores officielle sprog. I retsplejeloven angives det i § 149, at retssproget er dansk (lovbekendtgørelse nr. 1160 af 5. november 2024), selv om der vist ikke er tvivl om, at det danske retsvæsen går langt for at imødekomme udlændinge på deres fremmedsprog.

2. Styrkelse af dansk i uddannelsessektoren

- Dansk skal være det primære undervisningssprog på alle uddannelsesniveauer i Danmark. Der skal lægges vægt på undervisning i dansk sprog og litteratur på alle uddannelsesniveauer.
- Der skal oprettes sprogcentre på universiteterne for at styrke dansk som videnskabsprog og støtte udenlandske studerende og ansatte i at lære dansk. Der er vist ikke tvivl om, at dette arbejde ikke løftes tilstrækkeligt i dag.
- Undervisning på fremmedsprog må ikke fortrænge dansk og bør tilbydes parallelt, men sekundært til de primære danske undervisningstilbud – også på højt niveau såsom kandidatniveau.
- Udvikling af dansk fagsprog skal prioriteres for at sikre

formidling af viden på dansk. Udvikling af digitale ressourcer som ordbøger, termbaser og sprogteknologiske værktøjer på dansk skal prioriteres. Adgang til dansk sprogligt materiale, herunder digitalisering af dansk kulturarv, skal forbedres.

- Engelsksprogede uddannelser skal indeholde obligatoriske dansksprogede fag for at sikre sproglig integration. Dansk skal have forrang på universiteterne.
- Der skal sættes ind for at forbedre danskernes færdigheder i dansk. Sproglig bevidsthed og korrekthed skal fremmes gennem uddannelse og oplysning, herunder blandt tosprogede og indvandrere. Kun ved at beherske sproget kan du regnes som ligemand.

3. Det offentlige skal forpligtes

Det offentlige skal i bredest mulige omfang gøre mere for at bruge og fremme korrekt dansk.

Forslagsstillerne ønsker, at offentlige institutioner skal kommunikere på dansk, både mundtligt og skriftligt, ligesom vi ønsker, at institutioner og offentlige virksomheder skal have danske navne. Eventuelle engelske binavne skal fremgå tydeligt som sekundære.

- Uddannelsesinstitutioner skal have et dansk navn.
- Modersmålsundervisning i fremmedsprog skal afskaffes. Det er vores opfattelse, at EU-retten påbyder os at undervise i EU-sprog, hvorfor man med fordel kunne starte med at afskaffe modersmålsundervisningen i sprog fra tredjelande. F.eks. har Københavns Kommune i et brev til Sofie Seidenfaden, der er medlem af Københavns Borgerrepræsentation for Socialdemokratiet, oplyst, at der er cirka dobbelt så mange hold, som modtager ikke-lovpligtig modersmålsundervisning i forhold til det antal hold, der modtager lovpligtig modersmålsundervisning (»Spørgsmål om modersmålsundervisning«, Børne- og Ungdomsforvaltningen, www.kk.dk, den 24. april 2024). De største hold er henholdsvis arabisk, urdu og somali samt spansk, polsk, engelsk/irsk og tysk.
- Forslagsstillerne ønsker at forpligte statsfinansierede medier og journalister til at bruge og fremme korrekt dansk. En radiostation som P3 er næsten blevet umulig at lytte til med den frekvens af ikke kun anglicismer, men også deciderede engelske ord, som værterne uden videre omtanke benytter sig af. Kort sagt er det af og til svært at lytte og afkode, hvad værterne mener. Her burde danske journalister og i særdeleshed radioværter pryde sig med at tale godt dansk med god diktion. Det er desværre ikke tilfældet i dag.

4. Begrænsning af unødvendige fremmedord

Brugen af engelske og amerikanske udtryk i offentlig kommunikation er blevet så udbredt, at det ofte sker uden nødvendighed eller omtanke. Dette svækker danskens stilling som hovedsprog i det offentlige rum og kan på sigt

føre til, at væsentlige dele af sproget udvandes eller fortrænges. Derfor bør der være en bevidst indsats for at udvikle og anvende danske begreber, hvor det er muligt, så dansk forbliver et præcist og anvendeligt sprog i alle sammenhænge.

Særlig i reklamer og offentlige kampagner er det afgørende, at dansk bevares som det primære sprog, da disse kommunikationsformer er med til at forme og påvirke befolkningens sprogbrug. Hvis fremmedsprog anvendes, bør det ske med en klar begrundelse og kun i tilfælde, hvor det er fagligt eller kommunikativt nødvendigt.

Dansk Sprognævn bør spille en mere fremtrædende rolle i sprogpolitikken og ikke blot observere sprogets udvikling, men aktivt vejlede i, hvordan dansk kan styrkes. Dette kan bl.a. ske ved at tilbyde veludformede danske alternativer til fremmedord, så det danske sprog forbliver rigt, funktionelt og relevant i en tid præget af globalisering og sproglig påvirkning udefra.

5. Styrkelse af dansk i erhvervslivet

Også i erhvervslivet står det slemt til. Mange større virksomheder er gået helt over til engelsk som såkaldt koncernsprog.

Her er en kilde til mange anglicismer og en lemfældig omgang med det danske sprog, idet en større og større andel af medarbejderne bruger en stor del af deres hverdag på engelsk. Medarbejdernes stillingsbetegnelser er også engelske og desværre ofte uden noget dansk sidestykke.

Det er ærgerligt, da det betyder, at udlændinge, der kommer til Danmark for at arbejde, sagtens kan have en hverdag uden at gøre nogle nævneværdige fremskridt i deres tilegnelse af det danske sprog. Bl.a. Københavns Kommune gør dem tilmed den bjørnetjeneste at tilbyde al borgerservice på engelsk uden modkrav på hjemmesiden »International House Copenhagen« (ihcph.kk.dk).

Forslagsstillerne mener, at det offentlige Danmark utvetydigt bør opfordre virksomheder uanset størrelse til at benytte dansk og til at fremme dansk på deres arbejdsplads, uagtet at der så er nogle stillinger, som skal varetages på engelsk eller et andet fremmedsprog.

Forslagsstillerne mener samtidig, at virksomheder bør anvende dansk i interne og eksterne kommunikationer, og at stillingsopslag og officielle dokumenter bør være på dansk med eventuelle fremmedsprog som supplement.

Ansættelseskontrakter skal som udgangspunkt være på dansk, og medarbejdere skal have ret til at blive administreret på dansk.

Ved forslaget vedtagelse pålægger Folketinget regeringen at indføre en dansk sproglov.

Skriftlig fremsættelse

Pia Kjærsgaard (DF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at indføre en dansk sproglov.

(Beslutningsforslag nr. B 170)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.